

Підсумовуючи викладене, наголосимо на тому, що слідчий експеримент за участю неповнолітніх має свої особливості на фоні того, що кримінальний процесуальний закон не містить окремих вказівок щодо підстав та умов проведення слідчого експерименту за участю неповнолітнього, обмежуючись лише вказівкою на положення, що порядок проведення кримінального провадження щодо неповнолітнього визначається загальними правилами КПК України з урахуванням особливостей, передбачених Главою 38 КПК України.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : чинне законодавство зі змін та допов. станом на 4 лют. 2013 р. : (офіц. текст). К. : ПАЛИВОДА А. В., 2013. 328 с.

2. Оперук В. І. Марчук І.Л. Загальна характеристика слідчого експерименту у відповідності до чинного КПК України. URL: lex-line.com.ua/?go=full_article&id=1544

3. Чаплинська Ю. А. Слідчий експеримент (організаційний аспект) / Криміналістичний вісник : зб. наук. пр. / Держ. наук.-дослід. експерт.-криміналіст. центр МВС України. К., 2013. № 1 (19). С. 43–48.

4. Лукьянчиков Е. Д. Особенности расследования преступлений несовершеннолетних : [учеб. пособ.] / Лукьянчиков Е. Д. К. : НИИРИО КВШ МВД СССР им. Ф. Э. Дзержинского, 1990. 52 с.

Бобик Олександр Васильович,
провідний фахівець з організаційно-методичного забезпечення відділу забезпечення діяльності центру Житомирського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПІДґРУНТЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОСУДДЯ

Чинний Закон «Про судову експертизу» визначає правові, організаційні і фінансові основи судово-експертної діяльності з метою забезпечення правосуддя України незалежною, кваліфікованою і об'єктивною експертизою, орієнтованою на максимальне використання досягнень науки і техніки, який був прийнятий 27 років тому (№ 4038-ХІІ від 25.02.1994). За цей змінилися соціально-політичні реалії в Україні та накопичилося багато проблемних питань із судової та позасудової експертизи, що потребує удосконалення законодавства, яке регламентує судово-експертну діяльність [1, с. 1].

Указом Президента України від 08.11.2019 № 837 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави» в частині реалізації заходів у сферах правової політики, забезпечення

прав і свобод людини і громадянина передбачено розроблення законопроекту про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення системи самоврядування судових експертів, запровадження рецензування висновку судового експерта та визначення граничних строків проведення судових експертиз [2, с. 29].

Відповідно до Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 471, в рамках Довгострокових пріоритетів діяльності Уряду на Міністерство юстиції України в частині забезпечення прав людини та доступу до правосуддя покладено обов'язок щодо створення умов для самоврядування судових експертів та розширення доступу осіб до послуг судових експертів як складової доступу до правосуддя, у тому числі, за рахунок вирівнювання повноважень приватних і державних судових експертів та збільшення рівня конкуренції між ними.

З метою дотримання вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», в 2013 році Міністерством юстиції України вже розроблявся проект Закону України «Про судово-експертну діяльність», який для обговорення і отримання зауважень та пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, 06.08.2013 було розміщено на своєму сайті. Згідно висновку, у цілому проект Закону було визнано неприйнятним і не може бути рекомендований до розгляду Верховною Радою України. До Верховної Ради України проект Закону України «Про судово-експертну діяльність» в 2013 році поданий не був.

На сьогоднішній день необхідність прийняття нового Закону «Про судово-експертну діяльність» обумовлена також низкою змін на державному рівні, зокрема, проведенням судової реформи, в рамках якої судова експертиза є невід'ємною складовою судової системи.

Розробленню проекту Закону передували громадські обговорення та консультації з представниками експертної спільноти, державних спеціалізованих установ, юридичних осіб приватного права, які здійснюють судово-експертну діяльність.

Міністерством юстиції України було отримано пропозиції та зауваження, від науково-дослідних установ судових експертиз, зокрема від Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України, Національної академії правових наук України, громадської організації «Всеукраїнська незалежна науково-дослідна експертна спілка», Асоціації експертів України, обласних бюро судово-медичної експертизи та від судових експертів.

Кабінетом Міністрів України в порядку законодавчої ініціативи 04.11.2021 проект Закону України «Про судово-експертну діяльність» для розгляду подано до Верховної Ради України.

Метою розробки проекту Закону України «Про судово-експертну діяльність» є удосконалення нормативно-правової основи сучасної системи експертного забезпечення правосуддя з метою забезпечення правосуддя незалежною, кваліфікованою та об'єктивною

експертизою, яка б відповідала вимогам міжнародних стандартів та викликам сучасності.

Проект Закону України «Про судово-експертну діяльність» складається з 9 розділів (61 статті), а саме:

розділ I «Загальні положення». Вперше пропонується законодавчо закріпити понятійний апарат, що використовується у судово-експертній діяльності, врегулювати правові основи судово-експертної діяльності, конкретизувати принципи судово-експертної діяльності, зміст кожного з яких розкривається в окремих статтях розділу.

Розділ II «Державне регулювання судово-експертної діяльності». Пропонується визначити зміст судово-експертної діяльності за її відповідними напрямками, встановити, що Міністерство юстиції України здійснює формування загальних засад державної політики у сфері судово-експертної діяльності.

Розділ III «Суб'єкти судово-експертної діяльності та суб'єкти проведення судової експертизи». Пропонується розмежувати поняття «суб'єкт судово-експертної діяльності» та «суб'єкт проведення судової експертизи», визначити порядок проходження професійної підготовки, присвоєння та підвищення кваліфікації судового експерта. Також пропонується врегулювати питання проведення рецензування висновку експерта, закріпити види відповідальності судового експерта, засади дисциплінарної відповідальності, підстави притягнення судового експерта до дисциплінарної відповідальності та види дисциплінарних стягнень, порядок утворення дисциплінарної комісії судових експертів та її діяльності.

Розділ IV «Самоврядування приватних судових експертів». Пропонується врегулювати основні засади самоврядування приватних судових експертів, правовий статус Асоціації приватних судових експертів України як самоврядної організації приватних судових експертів, та її повноваження.

Розділ V «Організаційні засади судово-експертної діяльності». В даному розділі систематизуються та уніфікуються норми, що регулюють порядок організації та проведення судових експертиз, закріплюються положення щодо підстав проведення судових експертиз, встановлюються граничні строки проведення судової експертизи та встановлюється порядок обчислення строків виконання експертизи.

Розділ VI «Фінансове забезпечення судово-експертної діяльності» охоплює питання щодо фінансування експертних установ у зв'язку з проведенням ними судових експертиз в залежності від виду судочинства.

Розділ VII «Оплата праці та соціальний захист». Встановлюються особливості матеріального та соціального забезпечення працівників державних судово-експертних установ різних відомств, надання щорічних основних, додаткових та інших відпусток для судових експертів.

Розділ VIII «Міжнародне співробітництво в галузі судово-експертної діяльності» містить положення щодо проведення судової експертизи за дорученням відповідного органу чи особи іншої держави та залучення фахівців інших держав до проведення судової експертизи в Україні, а також положення щодо міжнародного наукового співробітництва в галузі судової експертизи.

Розділ IX «Прикінцеві та перехідні положення» включає в себе положення, які встановлюють порядок набуття чинності законом, порядок проведення першого з'їзду Асоціації приватних судових експертів України, а також передбачає відповідні зміни до законодавчих актів [3].

Отже, реалізація даного нормативно-правового акта сприятиме удосконаленню нормативно-правової основи сучасної системи експертного забезпечення правосуддя та забезпеченню правосуддя незалежною, кваліфікованою та об'єктивною експертизою.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про судову експертизу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>.

2. Указ Президента України від 08.11.2019 № 837 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави». Офіційний вісник Президента України від 19.11.2019 – 2019 р., № 24, стор. 29, стаття 1038. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/837/2019#Text>.

3. Текст Проект Закону про судово-експертну діяльність та супровідні документи: URL: http://w1.l.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73154.

Бондар Костянтин Миколайович,
судовий експерт сектору балістичного
обліку відділу криміналістичних видів
дослідження Луганського науково-
дослідного експертно-криміналістичного
центру МВС України (м. Рубіжне
Луганської області)

ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ Й ЕКСПЕРТНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ МВС У ПРОЦЕСІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

У зв'язку з проведеною у 2015 році реформою системи Міністерства внутрішніх справ України, було створене нове профільне відомство – Національна поліція України, а Експертна служба МВС була віднесена в окрему систему державних спеціалізованих установ судової експертизи, розділену за функціональними обов'язкам та територіальною дислокацією. На Експертну службу МВС, окрім іншого, покладені завдання з здійснення судово-експертної діяльності;